



DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ  
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA.

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS;  
*manè discutienda in Scholis Medicorum die Jovis septimâ*  
*Décembris M. DCC. XLI.*

M. JOANNE MIDY, Doctore Medico, Præside.

*An Syphilis per frictions Mercuriales, absque ullâ excretionē nisi ferè insensibili,  
sanabilior?*

I.



UES Venerea, sæva pestis, nostras immanis infecit regiones;  
in id præsertim incubuisse Medici videntur ut grassantem & impu-  
nè debacchantem hostem debellarent. Alia aliis placuit curandi  
methodus. His essentia, olea illis, fumigationes istis, pilula aliis  
Mercuriales purgantes & salivationem quandoque provocantes  
arrißere. Nobis vtrò certiores tutioresque medendi vias indaganti-  
bus, aliam feliciorem indigitare methodum, animus est; nullâ enim non arte  
providendum est ut præsens morbo medela adhibeatur. Pedetentim itaque & cautè  
procedenti, ubi ratio cœcutit, faciem experientia subministrat; ea nobis Luis Ve-  
nereæ remedium quærentibus, Mercurium suppeditat, qui hostis hostem, quòquò  
se se receperit, debellet & expugnet; sed, quis præparandi Mercurii modus, quæ

2

adhibendi ratio? Ad hæc, sub iudice Lis est. Pilulis confirmatam Syphilidem sanari posse quis somniabit? 10. Sectatores pilularum plerique viginti dierum spatium, unam mane, sero alteram, dant sumendas, pondus autem cuiusque pilulæ solet esse quatuor granorum, quorum unum syrupus minimùm pendit; obfirmata ergò, Syphilis centum viginti Mercurii granis sanetur oportet, quod rationi minimè consentaneum. 20. Mercurii ore sumpti valde exigua non nisi quantitas in sanguinem transfundetur, proprio etenim pondere & motu, faciliùs canalem intestinale, quam vias lacteas subitura est. Quam modica igitur quantitas sanguini poterit admisceri ad convellendum malum, quod in extremis præsertim valorum ramusculis nidulatur. Aliundè, Mercurius ore sumptus, vias lacteas subeat, in extrema usque vasa saltem non distribuatur, sed sanguinis cursu abreptus, ex arteria in venam transibit, nec lymphatica vasa forsàn pervadet. Si autem partes quædam Mercurii lymphatica vasa subeunt, ea tantum erunt primi generis: ideoque suspecta semper & falsa pendebit sanatio. Cæteris verò sanandi modis resellendis non immorabor. Quamvis ferè apud omnes peritissimos tum Medicos, tum Chirurgos firmè constet, nullà alià ratione certius, quam Mercurii affrictu Lucem Veneream sanari, de methodo tamen dum Mercurius inungitur, observanda, inter eos non convenit. Hi etenim id unum agunt ut evacuationes contra naturam, V. G. Salivæ effluvia sudoresque abundantes, à Mercurio excitentur, isti verò vitandas huiusmodi evacuationes, Mercurii quoque effectum per inferiora præcipientem detrudendum affirmant. Utrisque scopus est ut evacuetur Virus & eliminetur. Alii denique, quorum placitis adhæremus, frictions cautè & prudenter adhibendas merito contendunt, ita ut ferè nullæ contra naturam evacuationes sensibiles prodeant. Neque Mercurii effectus purgationibus identidem repetitis aliò avertatur. Itaque ægrum rectè præparatum & convenienti diætâ utentem, iteratis frictionibus & Mercurio benè revivificato, committunt, easque gradatim adhiberi, & ab attento Medico dirigì volunt, qui singula quæ ex Mercurio nasci possunt incommoda prospiciat, atque omnium corporis functionum integritatem per totum curationis cursum, tuteatur.

#### I. I.

**Q**UOD ut clariùs pateat, Luis Venereæ progressus & effectus curiosius expendamus. Dum vir nihil hostile meruens, pleno se satiat concubitu, fruiturque votis, ut putat, usque ad invidiam felicibus, nescius, heu! Quot dolores momentaneam voluptatem sint excepturi, solutis in Venerem nervis & patentibus visceribusque poris, Virus, sub floribus latens anguis, tacite serpit, mox admissis hostilis stragem ubique & ubique deprædationem infert. Hinc purulenta materiæ per penem effluxus, qui gonorrhæa, hinc tumores qui diversè à diversis quas occupant partibus, in inguinibus bubones, ad anum cristæ, si cristas adumbrent, nuncupantur, runc Germana Syphilis est gonorrhæa. Virus post coitum irrepens glandulas seu prostratas seu cowperianas, aut seminales vesiculas irritat, quibus irritatis partibus supervenit inflammatio, in suppurationem inflammatio desinit, quæ enim viâ resolveretur, cum perpetua virus, vicina corrodendo pabula subministrat; hinc effluxus purulenta materiæ donec in hærens Virus penitus exigatur. Hoc ergò gonorrhæam inter & Syphilidem discrimen intercedit, quod gonorrhæa nascens hæc Syphilis, mox in Syphilidem adolescat si imperitè curetur; quicquid contra obganniant, qui gonorrhæam injectionibus & astringentibus listi posse ementiuntur. Si Virus acre sit mordax & penetrans non in solis prostratis aliisque glandulis commorabitur, diffunderetur longius, admissumque per circulationis vias liquores

3

omnes nostros suo inficiet contagio, lymphæ præsertim hærebit, tumores indè qui totidem sunt concretiones lymphaticæ, sic bubones, pori, fici, condylomata, ganglia, exostoses, herpes, scabies, rheumatismi, arthritis &c. Accedit etiam aliquoties inflammatio, ratio in promptu est. Tumores sanguinis canales coarctant, exundat sanguis, fluere enim nequit, diutius iisdem in partibus commoratur, parit inflammationem. Cùm ergò lymphæ, seu pars liquorum nostrorum alba præcipue Lue Venereâ inficiatur, quod deprehendi facile potest tum ex tumoribus, tum ex homine Syphilidi laborante, cujus sanguinis pars rubra parùm sæpe inquinatur. Cùm aliunde lymphæ in extremis vasculis volvatur, diu ergò commoretur Mercurius, diu in liquoribus decurrit ut, usque ad intimos vasorum sinus & anfractus pervadat, nullas provocet evacuationes saltem nisi ferè insensibiles, ne datà portâ citius sese ex circulationis viis expediat.

#### I I I.

**D**UM confluit unâ cum sanguine aliisque liquoribus Mercurius, absorbet viri partes quæ sanguinis vias permeant, allidendo conterit, incidit impingendo, vel liquorum massam venenam coagulatam & concretam dividit & expedit, vel partes virulentas agit palantes & fugat, quoquo modo agat, rem eo felicius cellulam contendimus, quò diutius & majori quantitate volvetur; & enim quò majori quantitate volvitur eò plures absorbet veneni partes, quò diutius, eò sæpius allidit, impingit & certius hostem debellat, quò major est Mercurii quantitas eò minor partium virosarum numerus conflictui subtrahitur, quò crebrius volvitur, dividitur magis, dividi verò nequit quin per multò plura vasa rapidè dilabatur, per multò plura emunctoria transmittatur, pluresque viri partes secum abripit. Diu ergò volvatur & majori quantitate Mercurius, si Syphilidem tenax malum, velis eradicare.

#### I V.

**S**ED ne nostra omnibus omninò rationum momentis destituta videatur, sententia, libet prius perpendere quid in Ptyalismò eveniat. Qui Ptyalismum provocandum censent, à frictionibus largis curam auspiciant, nullus aliquandò à primis sensibilis effectus, non rarò intumescunt salivales glandulæ, iteratur tamen frictio, os inflammari, fluere jam saliva incipit, repetuntur friciones, plenus constituitur Ptyalismus. Duæ ad summum impensæ, per friciones, Mercurii uncie fuerunt, quæ major est dosis eorum qui per salivæ effluvium Syphilidem curant; quid hoc tanti ad tam pertinacem pestem? Ad calculos rem avocemus. Si constituto semel ptyalismo asservetur unius diei saliva sex aut septem mensibus, triginta atque etiam quadraginta Mercurii grana in imo vase reperies. Ad drachmam semissem, cujuslibet diei jactura æstimeretur. Post triginta duos dies nihil Mercurii remanebit, quid si per alias excretiones tantum deperditur quantum per salivæ effluxum? Post sex-decim nihil supererit, si subtrahatur Mercurii jactura quæ sit à primâ frictione ad constitutum Ptyalismum, tum in agri linteis & confricantis manibus, cum per omnes excretiones decimo aut saltem undecimo die, nihil jam remanebit Mercurii. Aliud etiam suppetit experimentum; ponatur in ægotantis manu aut salivâ, nummus aureus, primis à constituto salivæ effluvio diebus albescet, octo post dies minimè decolorabitur; effluxit ergò omnis Mercurius, sanari Syphilis radicibus debet; quare igitur ad viginti quinque aut triginta dies salivatio tam ingrata, tam acerba protrahitur. Arescit interim sanguis, unde si quæ veneni partes extremis in vasculis delitescant, difficilius circulationis vias remeabunt, atque ideo morbi cura operosior evadet.

Non igitur Venereæ Luis causa tam certò ptyalismi viâ destruetur quàm ubi diù per circulationis anfractus Mercurius volutatus fuerit: majori etiam poterit copiâ ingeri, cum ad quatuor usque uncias per frictions cum cautione adhibitas illum impenderit. Aegrotus equidem domi diutius detinebitur, sed ita curatus nec somno, nec dentibus multabitur, nulla supererunt ulcera, aberit oris perversitas, totius faciei deformitas &c. & quod cæteris longè præstat vita per curationis cursum in tuto erit, & certior mali curatio succedet. Tunc ingens ac formidandum illud remedium ob pericula quibus ægrum plerumque objicit non erit Mercurius, sed saluberimum cujus ope malum acerbissimum certò curetur atque radicitus extirpetur. )

## V.

**C**UM hoc fit Venereæ Luis quasi proprium ac peculiare ut longè latèque quâquâ versum extendatur, omnemque partium nostrarum cum liquidarum, cum solidarum disturbet ordinem, operæ pretium est radix illius & fomes altius rescindatur. Cum singulas corporis partes & ante omnia, à corde remotas, inficiat, sentiant singulæ Mercurii beneficium: vasorum subeat ramusculos hydrargirus, pervadat, nec aliò distrahatur; ad certam usque quantitatem adhibeatur, ut illius globuli dividantur, tenuentur, distribuantur undequaque, ne liquorum pars ulla vim illius & actionem effugiat. Quo fraudabitur beneficio, qui salivæ profluvium, nec non copiosas & uberiores alias excretiones, patietur. 10. Quidem Mercurius ptyalissimum provocando glandularum salivarium ora nec non ipsas glandulas dilacerat, viam sibi sternit faciliorem, quâ effluit liberius, effluit enim quâ minor est resistencia, in salutaris extremis Lue infectis vasculis, 20. In ptyalismo parè & malignè impertitur, adauctis præterea cæteris evacuationionibus, imbecillius agit, quin etiam corpus exsuccum & exangue relinquit, contra verò Mercurius paciori methodo administratus, diu volvitur & majori quantitate. Tutius ergò, seu absorbendo, seu dividendo, alterando & mutando, foras clanculum eliminando, Luem Veneream radicitus extirpabit.

*Ergò Syphilis per frictions Mercuriales, absque ullâ excretionem nisi ferè insensibili, sanabilior.*

## DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Carolus Dionis.  
M. Gedeon de Rabours.  
M. Laurentius Ferrer.

M. Joannes Midy, ætatis præfex.  
M. Joannes Jacobus Belleteste.  
M. Michael-Philippus Bouvari.

M. Claudius-Antonius Renard.  
M. Petrus Antonius Lepy.  
M. Elias-Col-de Vilars, Saluberrime Facultatis Decanus.

Proponebat Parisiis LUDOVICUS-RENATUS DESBOIS, Flexienfis, Doctor Medicus Monspelienfis, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1741, à sextâ ad meridiem.